

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2012 - 2014
SPRAWOZDANIE ZA ROK 2013**

I. WPROWADZENIE

Niniejsze sprawozdanie obrazuje działania gminy Wyszków w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2013r. – w odniesieniu do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012 – 2014.

W gminie Wyszków podejmowanych jest szereg działań na rzecz dziecka i rodziny. Nadal jednak występują problemy i negatywne zjawiska społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni oddziałują na rodzinę. Rodziny borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, uprawnienia, zasoby i możliwości.

Prezentowane poniżej sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami polegała na objęciu pomocą rodziny naturalnej już na początkowym etapie występujących problemów, tak by nie dopuścić do ich eskalacji, której konsekwencją może być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

II. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I ICH REALIZACJA

Program zakładał następujący cel główny

Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w gminie Wyszków w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Cel główny był realizowany poprzez szczegółowe działania tj.

1. Rozeznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych przez pracowników socjalnych celem zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Pracownicy socjalni OPS w Wyszkowie prowadzą systematyczną pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pogłębianie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagały:

- ogółem w 2013r. objętych dożywianiem zostało 593 dzieci z 439 rodzin.

3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, dysfunkcyjnych, wieloproblemowych

– ogółem z wypoczynku skorzystało 71 dzieci z 60 rodzin.

4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

W ramach tego zadania w 2013r. OPS w Wyszkanie zatrudniał 3 asystentów rodziny, którzy na wniosek pracowników socjalnych prowadzili pracę z rodziną. Swoim działaniem obejmowali 33 rodziny. Asystenci opracowali i realizowali plany pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Współpracowali również w przypadku dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej z koordynatorem pieczy zastępczej, jak również z innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

5. Propagowanie idei tworzenia oraz rozwój już istniejących ośrodków wsparcia dziennego.

- kontynuacja działań istniejących placówek wsparcia dziennego tj. Świetlice Socjoterapeutycznej, Świetlice Środowiskowej TPD przy Parafii Św. Wojciecha, Świetlice Środowiskowej w Skuszewie,

– stale poszerzanie programu świetlic o nowe atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

6. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie:

- współpraca ze stowarzyszeniem „Promenada”, podejmowanie wspólnych inicjatyw z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wyszkanie.

– animowanie i koordynowanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie w ramach pracy metodą CAL wielu wydarzeń na rzecz społeczności lokalnej skierowanych również do dzieci i rodzin. Poszczególne działania w zależności od rodzaju przedsięwzięcia były podejmowane we współpracy z ZHP, MONAR Wyszaków, Szkołą Podstawową filia w Skuszewie, Ochotniczą Strażą Pożarną w Kamieńczuku, Sołectwem Skuszew, Sołectwem Kamieńczuk, Parafią pod Wezwaniem Najświętszej Maryi Panny w Kamieńczuku, Parafią Matki Bożej Królowej Polski w Rybieniu Leśnym.

- w m-cu lutym odbył się Bal Karnawałowy dla Dzieci w restauracji „Baśniowa” w Rybieniu Leśnym,
- w m-cu maju zorganizowano uroczyste obchody z okazji „Dnia Matki”,
- piknik Sobota z Sąsiadem „Potyczki Rodzinne” zorganizowano w m-cu czerwcu,
- w m-cu lipcu odbył się Pieszy Rajd Rodzinny „Bliżej Natury” Wyszaków – Drogoszewo,
- Piknik Pożegnanie Lata - w m-cu wrześniu,
- w m-cu grudniu spotkanie wigilijne dla dzieci i rodziców w restauracji „Baśniowa”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku włączył się także w akcje ogólnopolskie „Cała Polska czyta dzieciom”, wyprawka szkolna dla rodzin najuboższych.

7. Stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników instytucji wspierających rodzinę poprzez uczestniczenie w szkoleniach, prelekcjach, konferencjach z zakresu problematyki rodzinnej.

W ramach tego działania szczególny nacisk położono na udoskonalanie warsztatu pracy asystentów rodziny.

W 2013r. asystenci uczestniczyli w szkoleniach:

„Praca z dzieckiem trudnym wychowawczo, agresywnym, pochodzącym z rodziny alkoholowej” organizator UM w Wyszku -w m-cu maju,

„Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież” w ramach programu „Razem łatwiej” współorganizator UM w Wyszku -w m-cu grudniu,

„Praca z rodziną” zorganizowanym przez MCPS –w m-cu grudniu.

8. Rozwój usług specjalistycznych i opiekuńczych poprzez zwiększenie ilości świadczeń oraz liczby rodzin obejmowanych tą formą pomocy.

Z tej formy pomocy w 2013r. skorzystała 1 rodzina 8 osobowa, w tym 6-ro dzieci.

9. Organizowanie i stały nabór do grup samopomocowych w klubie integracji społecznej działającym w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszku mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji i marginalizacji.

W 2013r w OPS funkcjonowały następujące grupy skierowane bezpośrednio do rodzin z dziećmi tj.

- grupa wsparcia dla rodziców dzieci autystycznych,

- grupa wsparcia dla samotnych matek.

10. Poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym zwiększenie ilości bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych. Rozwój konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego oraz dostęp do terapii i mediacji rodzinnych w ramach prowadzonego Punktu Informacji Obywatelskiej.

W 2013r. z tej formy skorzystało 991 rodzin.

11. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem oraz ścisła współpraca z instytucjami i organizacjami społecznymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny, mające na celu zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Pracownicy socjalni monitorują sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem oraz podejmują działania w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

Działania te wpisują się również w założenia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016”

12. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko prowadzonej pracy socjalnej w 2013r. z terenu miasta i gminy Wyszaków w różnych formach pieczy zastępczej umieszczono 12 dzieci z 11 rodzin. Koszt pobytu w pieczy zastępczej wszystkich dzieci, za które ponoszona jest odpłatność 10% i 30% całkowitych kosztów utrzymania wyniósł w 2013r. - 53 620,45 zł.

13. Działania w kierunku podniesienia świadomości w zakresie możliwości uzyskania pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez możliwość uczestniczenia w projektach skierowanych do konkretnych rodzin i społeczności lokalnej.

W okresie od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt systemowy „Szansa” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ze wsparcia w ramach projektu skorzystało 22 osoby dorosłe, w tym 18 rodzin z dziećmi.

Głównym celem projektu było zwiększenie aktywności społecznej i poprawa jakości życia uczestników/uczestniczek projektu.

Celami szczegółowymi były:

- *podniesienie umiejętności społecznych i umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,*
- *podniesienie umiejętności zawodowych oraz uzupełnienie wykształcenia,*
- *zwiększenie integracji uczestników – uczestniczek projektu ze środowiskiem lokalnym.*

Uczestnicy projektu mieli możliwość skorzystania w ramach aktywnej integracji z następujących działań:

- *warsztat „Szkoła dla rodziców” – 40 godzinny warsztat mający na celu wykształcenie umiejętności radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi, komunikacji rodzic – dziecko, pracy nad wspólnymi relacjami,*
- *warsztat gospodarowania domowym budżetem – 20 godzinny warsztat z zakresu nabywania umiejętności budżetowania kosztów, przewidywania, planowania oraz oszczędzania, nadawania priorytetów wydatkom,*
- *warsztat autoprezentacji i sztuki rozmowy – 30 godzinny warsztat z zakresu nabywania umiejętności zaprezentowania siebie w różnych okolicznościach np. u nowego pracodawcy, w nowym środowisku. Warsztat miał na celu pomóc osobom w próbie powrotu na rynek pracy,*
- *warsztat asertywności z elementami radykalnego wybaczenia – 25 godzinny warsztat z zakresu nabywania umiejętności brania odpowiedzialności za siebie, budowania swoich granic, oraz szanowania granic bliskich osób, pozostawiania przeszłości i otwierania się na przyszłość i odbudowywania relacji z bliskimi osobami.*
- *indywidualne konsultacje z doradcą prawnym i doradcą zawodowym uzależnione od indywidualnych potrzeb,*
- *indywidualne konsultacje z psychologiem, oraz psychologiem /specjalistą do spraw uzależnień – w zależności od indywidualnych potrzeb,*
- *asystent rodziny – praca z rodziną dostosowana do indywidualnych potrzeb, mająca na celu ułatwienie rodzicom wypełniania ról społecznych, oraz zminimalizowanie zagrożenia umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej – wsparcie otrzymało 7 rodzin,*

- *terapia rodzinna polegająca na pracy dwóch terapeutów z rodziną w celu poprawienia funkcjonowania rodziny jako całości, eliminacja zachowań wpływających dysfunkcyjnie – z pomocy skorzystało 6 rodzin,*
- *kursy zawodowe – „Fryzjerstwo”, „Florystyka i bukieciarstwo”, „Kucharz małej gastronomii”, „Opiekun osób zależnych z modulem dzieci oraz osoby starsze”, „Operator wózka widłowego z wymianą butli gazowej”, „Projektowanie stron internetowych i grafika komputerowa”, „Handlowiec – sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej”, „Wizaż i stylizacja paznokci”, „Masaż klasyczny”,*
- *rozpoczęcie i kontynuowanie nauki w Europejskim Centrum Kształcenia PASCAL”,*
- *spotkania grupy samopomocowej dla rodziców,*
- *zajęcia ze streetworkerem (wyjazd do Warszawy, imprezy kulturalne).*

Bardzo ważnym instrumentem aktywnej integracji było powstanie grupy samopomocowej dla rodziców. Dla uczestników i uczestniczek projektu sfinansowana została również opieka nad dziećmi podczas trwania warsztatów i kursów.

W ramach działań środowiskowych zorganizowane zostały następujące działania:

- *pieszy rajd rodzinny Wyszaków – Drogoszewo,*
- *piknik o charakterze edukacyjno - integracyjnym „Pożegnanie lata” w Ośrodku Edukacji Ekologicznej VIRGA w Drogoszewie,*
- *spotkanie dla uczestników oraz dla społeczności lokalnej „Używki wielkie niebezpieczeństwo”.*

14. Pozyskanie środków na zadania związane z realizacją gminnego programu wspierania rodziny:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszowie pozyskuje środki na realizację powyższego zadania. W ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013- asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej” pozyskane zostały środki w wys. 32 404 zł. oraz z funduszy unijnych w projekcie POKL „Szansa” na zatrudnienie asystenta rodziny przeznaczono kwotę - 14 040 zł.

Nie zabezpieczyło to jednak wszystkich potrzeb w tym zakresie. W roku 2013 na ten cel ze środków własnych gminy przeznaczono kwotę 16 279,58 zł.

Łącznie na zatrudnienie asystenta rodziny wydatkowano kwotę 62 723,58 zł.

III. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE

Odbiorcami programu były rodziny przebywające na terenie miasta i gminy Wyszaków, w szczególności rodziny wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem oraz rodziny, które wymagały wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych:

- rodziny niepełne,
- rodziny wielodzietne,
- małoletnie matki,
- rodziny wychowujące dzieci w wieku 0-6 lat,
- rodziny zmagające się z trudnościami w wychowywaniu dzieci w wieku dojrzewania,
- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka,

- rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców np. konflikty małżonków, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny naturalne w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

IV. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywała się na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zdania były i nadal będą realizowane w sposób ciągły, długofalowy i systematyczny w ramach czasowych objętych programem tj. w latach 2012- 2014.

V. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY

1. Nastąpiła poprawa funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zminimalizowano liczbę dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.
3. Zwiększono dostępność dla rodzin do poradnictwa specjalistycznego.
4. Wzmocniono więzi rodzinne.
5. Rodziny nabyły umiejętności i wiedzę na temat właściwego rozwiązywania konfliktów emocjonalnych, wewnątrzrodzinnych oraz w odniesieniu do dzieci nabyły one umiejętności właściwego rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej.
6. Nastąpiła integracja społeczności lokalnej i rozwój grup samopomocowych.
7. Wzrosły kompetencje i aktywność rodzin oraz poziom ich zaangażowania w życie społeczne.
8. Wzrosło zaangażowanie organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
9. Skuteczniej i efektywniej wykorzystano istniejące zasoby.

VI. REALIZATORZY / PARTNERZY

W dotychczasową realizację programu zaangażowane były podmioty, które poprzez swoją pracę z dzieckiem, rodziną oraz środowiskiem lokalnym, tworzą lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną:

- Urząd Miejski w Wyszkanie
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Wyszkanie,
- Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Dębinkach,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszkanie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyszkanie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie,
- Komenda Powiatowa Policji w Wyszkanie,
- Sąd Rejonowy w Wyszkanie,

- Poradnia Leczenia Uzależnień w Wyszkanie,
- kuratorzy zawodowi i społeczni,
- placówki oświatowe,
- placówki wsparcia dziennego,
- organizacje pozarządowe,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- parafie,
- związki wyznaniowe.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu była finansowana:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- przez indywidualnych sponsorów.

VIII. MONITOROWANIE

Monitoringiem programu zajmował się Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy uzyskiwanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Celem bieżącego monitoringu była obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiały się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami, na bieżąco były one weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Agnieszka Mróz
Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wyszkanie

Niniejszy dokument został przygotowany przez:
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie